

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Agricultura, Ramaderia,
Pesca, Alimentació i Medi Natural**

Normativa sobre bioseguretat

Que hem de fer? Com ho hem de fer? On ho diu?

Lucas Arinero Aparicio

Servei de Prevenció en Salut Animal

Bioseguretat a les Granjes

Jornada tècnica

Pla Anual de Transferència Tecnològica

Facultat de Veterinària
Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)

12 de novembre de 2012

Índex

Introducció: Concepte legal de bioseguretat

Normativa sobre bioseguretat

- General, porcí, avícola, cunícola, boví, apícola, equí, aqüícola, inseminació
- Altres àmbits (repoblació, reclams de caça, animals de companyia)
- Recursos per a la correcta aplicació

Conclusions

Introducció

Concepte legal de bioseguretat

Consulta de la Base de dades del DOGC

↗ Cerca avançada

- Organismes vegetals genèticament modificats (**OGMs**)
- Formació:** currículum cicles formatius, temaris accés Generalitat...
- Ajuts:** establiments de gestió de subproductes (millora bioseguretat explotacions)
- Estructura del DAAM: **competències** del Servei de Prevenció en Salut Animal
- Centres de neteja i desinfecció de **vehicles destinats al transport de bestiar**
- Influença aviària**
- Ordenació de les explotacions ramaderes**
- Altres

Definició de bioseguretat

Conjunt de **mesures** que inclouen les **estructures** i els aspectes de **maneig** orientats a **protegir** als animals de l'**entrada i difusió de malalties** infecto-contagioses i parasitàries en les explotacions.

Normativa sobre bioseguretat: explotacions

General

Decret 61/1994 [1]

Registre d'explotacions

- Condicions adients d'**ubicació**
- Distància sanitària** adequada.
- Instal·lacions que garanteixin:
 - Pràctiques de **neteja, desinfecció, desinsectació i desratització.**
 - Adequat nivell higiènic i sanitari
- Gestió** adequada dels excrements, dels **animals morts** i d'altres residus

Reglament (CE) Núm. 852/2004 [2]

Higiene dels productes alimentaris

- Instal·lacions netes i desinfectades.
- Mantenir nets i desinfectats els equips, contenidors, caixes i vehicles.
- Garantir la **neteja dels animals** per sacrifici, i dels animals de producció.
- Evitar** que els animals i les **plagues** provoquin contaminació.
- Impedir la introducció i difusió de malalties** contagioses transmissibles a l'ésser humà **a través dels aliments.**

Porcí

Ordre de 7 d'abril de 1994 [3]

Reial decret 324/2000 [4]

- Nombre màxim d'animals** per explotació independent
- Àrea tancada, **aïllada del exterior**
- Gual** rodes + **sistema pressió** per **desinfecció vehicles**
- Programa sanitari** Reial decret 599/2011 [5]; Reial Decret 360/2009 [6]
- Llatzeret** (zona per a l'aïllament d'animals)

Distàncies

Tipus explotació	A un altre Explotació	Nucli urbà	Fonts contagi	Vies importants	Altres vies
< 120 UGM	500 m	1 Km		100 m	25 m
120-854 UGM	1 Km				
Especials	2 Km				
Centres concentració	3 Km				

Porcí (II)

Ordre de 7 d'abril de 1994 [3]

Engreixos

- Només garrins procedents d'**explotacions qualificades sanitàriament**

Explotacions de selecció, multiplicació i hibridació

- Impedir el pas d'ocells, rosegadors i altres **animals indesitjables**
- Càrrega i descàrrega d'animals** fora de l'àrea tancada
- Piletetes de **desinfecció de calçat** a l'entrada dels locals
- Prohibit l'engreix d'**animals d'altres explotacions**

Totes les explotacions

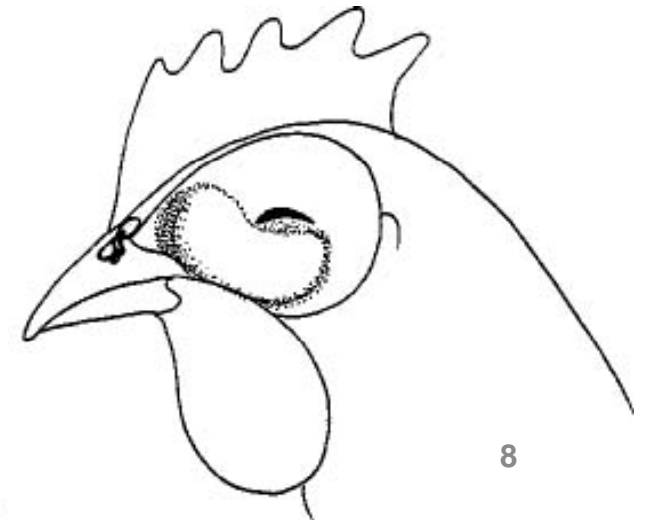
- Programa sanitari
- Espècies separades entre si

Sales d'incubació

- Separació física i funcional entre zones (incubadora, naixement, cria)
- Circulació de sentit únic dels ous, materials de servei i personal
- Desinfecció obligatòria d'ous

Ponedores en bateria

- Netejar i desinfectar gàbies entre lots d'animals

Avícola (II)

Avicultura de carn

Reial decret 1084/2005 [7]

- Àrea delimitada, **aïllada del exterior**
- Evitar entrada camions** dins de l'explotació
- Sistema **desinfecció rodes vehicles**
- Roba de treball exclusiu** per operaris i visites
- Sistema de **desinfecció del calçat** d'operaris i visitants
- Absència de patògens en l'**aigua** (tractar-la quan sigui necessari)
- Programa sanitari**
- Zona aïllament** animals malalts o sospitosos
- Aplicació **guies de pràctiques correctes d'higiene**

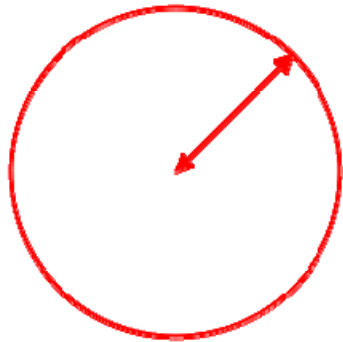
Maneig per lots:

buidat → neteja → desinfecció → desratització → **temps d'espera** → control salmonel·la (comprovació eficàcia mesures higiene) → nou lot

Cunícola

Ordre de 7 d'abril de 1994 [3]
Reial decret 1547/2004 [8]

Distància: 500 m (explotacions amb més de 30 conilles)

- Àrea encerclada, **aïllada del exterior**
- Desinfecció rodes vehicles i calçat**
- Roba per a les **visites**
- Neteja i desinfecció de les instal·lacions entre **lots**
- Neteja i desinfecció de les **gàbies de transport**
- Llatzeret**

Programa sanitari:

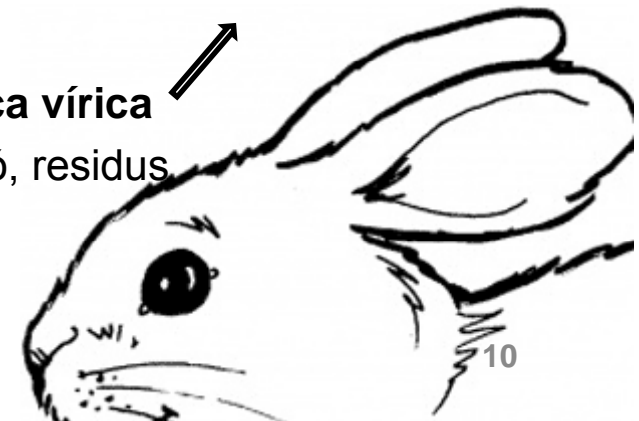
- Parasitosis internes i externes
- Malalties micòtiques
- Malalties infeccioses: **mixomatosi, malaltia hemorràgica vírica**

Programa de neteja, desinfecció, desinsectació, desratització, residus

Formació sobre bioseguretat, per als operaris

Selecció, multiplicació, i reproducció

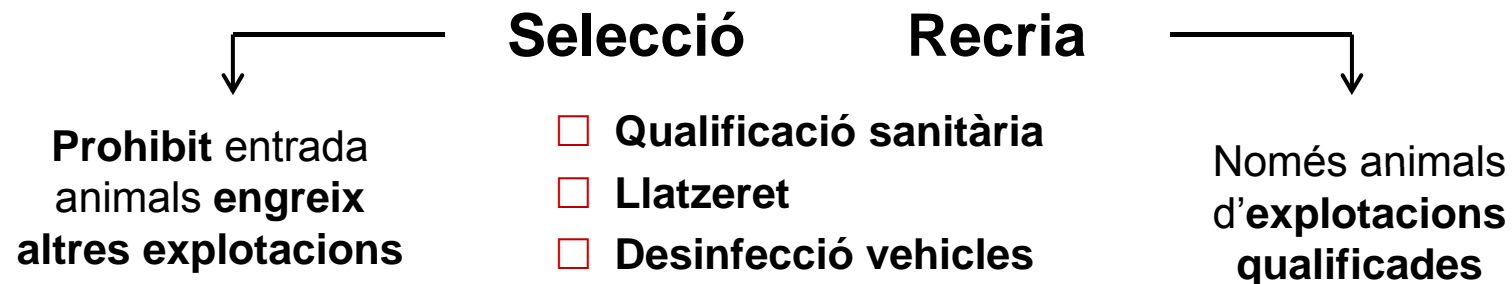
Qualificació sanitària

Producció lletera Reglament (CE) Núm. 853/2004 [9]

- Equips de munyida en bon estat higiènic i de manteniment
- Local per al filtratge, la refrigeració i la conservació de la llet
- Només llet d'animals sense signes clínics o ferides
- Ramats indemnes o oficialment indemnes de **brucel·losis***
- Ramats oficialment indemnes de **tuberculosis***

(*) O tractament tèrmic llet animals negatius de ramats positius

Apícola

Reial decret 209/2002 [10]

Distàncies mínimes en assentaments de més de 26 ruscos

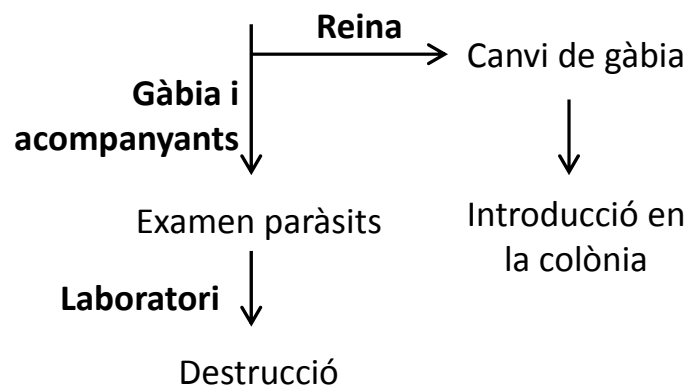
- Equips de fàcil neteja, desinfecció i desparasitació
- Requisits sanitaris **transhumància**: 1 tractament/any varroasi

Reial decret 608/2006 [11]

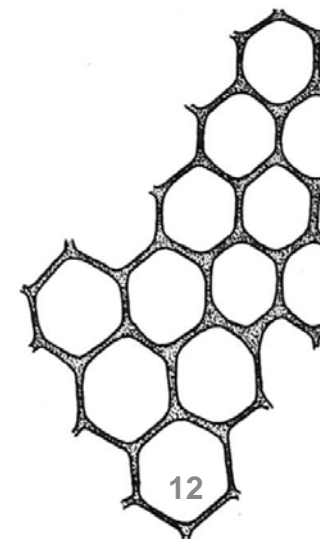
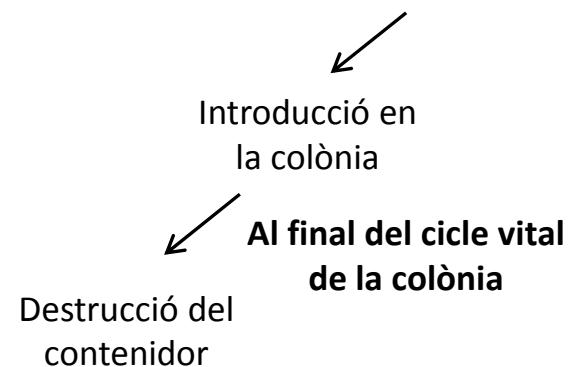

Introducció abelles/abellots de fora de la Unió Europea Reglament (CE) Núm. 206/2010 [12]

Gàbia: 1 **abella reina** +
màx. 20 acompanyants

Contenedor: **Abellots**

Equí

Reial decret 804/2011 [13]

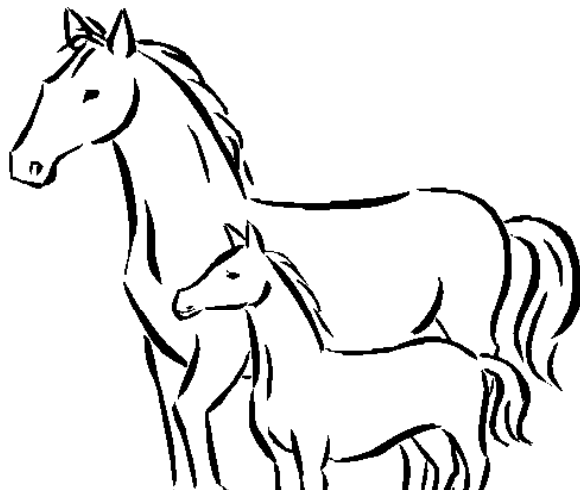
□ Distàncies

- Explotacions i altres fonts contagi: 200 m
- Ferrocarrils, autopistes i autovies: 100 m
- Altres vies públiques: 25 m

Excepcions per a les explotacions de
petita capacitat:

□ Programa higienicosanitari

- **Prevenció malalties** infeccioses i parasitàries.
- **Formació** bàsica en bioseguretat . benestar animal i, si s'escau, reproducció.
- Programa de **neteja, desinfecció, desinsectació i desratització.**
- **Actualitzat** cada 4 anys.

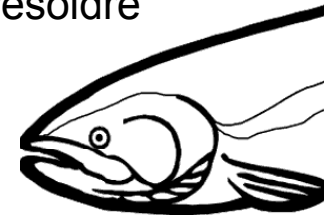
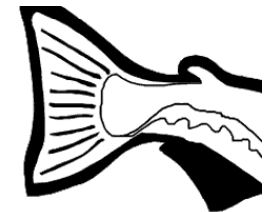

Avaluació del risc de propagar malalties, abans de concedir l'autorització.

Aplicar **guies de pràctiques correctes d'higiene**

Moviment d'animals aquàtics

- Espècies sensibles/portadores malalties llistades: **categories sanitàries**
- Totes les espècies:
 - Moure només animals sans
 - Control aigües transport
 - Prohibit moure animals d'explotacions amb **mortalitats** sense resoldre

El porcí com a exemple Directiva 90/429/CEE [16]

- Aïllades** del exterior
- Llatzeret**
- Instal·lacions separades** per recollida, tractament i emmagatzematge de l'esperma.

- Establir requisits per a l'**entrada de persones**.
- Emprar **personal competent**, que hagi rebut formació adequada.
- Maneig** higiènic: neteja, desinfecció o esterilització dels estris entre donants, tractament dels additius i els diluents, etc.

- Prèvia a l'admissió: **quarantena** de 30 dies en un establiment autoritzat
- Ramats d'origen** indemnes de brucel·losi, no vacunats enfront la febre aftosa dins dels 12 mesos anteriors, sense sospita de la malaltia d'Aujeszky durant els 12 mesos anteriors, no situats en una zona restringida per focus de malaltia.
- Proves de laboratori** en els 30 dies previs al ingrés a la quarentena: resultat negatiu a, malaltia d'Aujeszky i pesta porcina clàssica.

Normativa sobre bioseguretat: altres activitatss

Repoblacions i alliberaments

Ordre de 7 de juny de 1995 [17]

Reial decret 1082/2009 [18]

- Les explotacions que allotgin espècies cinegètiques, avícoles, cunícules i porquines hauran de complir els requisits establerts a l'**Ordre de 7 d'abril de 1994** [3].
- Explotacions amb altres espècies: sistema físic de tancament, de recollida de cadàvers, construccions, equips i mitjans de transport de fàcil neteja i desinfecció.
- Separació d'animals** domèstics i cinegètics.
- Si es tracta d'aus, separació entre espècies.
- Programa d'higiene i profilaxi**, adient a l'espècie (incloent desparasitació).

Alliberament:

- Si l'explotació no està sotmesa a un programa de **vigilància sanitària** aprovat: analítiques (30 dies) + inspecció clínica (48 h) prèvies a cada moviment
- Els animals aquàtics silvestres s'han de sotmetre a **quarantena** abans de ser alliberats

Reclams de caça

Ordre APA 2442/2006 [19]

Directrius de bioseguretat per a la caça d'ànecs amb reclam viu

Mesures de protecció enfront la influença aviària

Versió 2.2, setembre de 2011

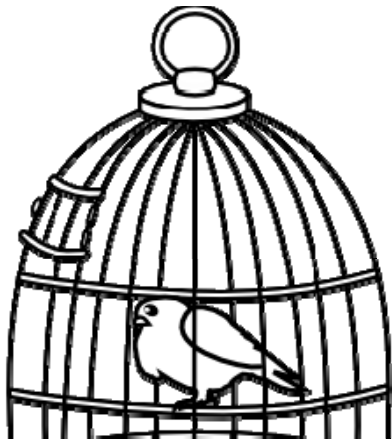
Zones d'especial risc d'influença aviària

- Prohibit l'ús d'ocells** dels ordresanseriformes (ànecs, cignes, oques) i charadriiformes (aus de platja) **com a reclams**.
- Es pot autoritzar** en base a una avaluació de risc favorable i a l'aplicació d'unes mesures:
 - Separació d'aus de corral o altres aus captives.
 - Neteja i desinfecció dels mitjans de transport i els equips utilitzats per al desplaçament dels reclams.
 - Aplicació de directrius de bones pràctiques de bioseguretat

Nuclis zoològics

Ordre de 28 de novembre de 1988 [20]

- Emplaçament adequat**, dotat de mitjans per a l'aïllament sanitari.
- Instal·lacions i equips que permetin un **maneig** higiènic.
- Mitjans per a **la neteja i desinfecció** del recinte, dels animals i dels vehicles.
- Disposar de sistema d'eliminació d'excrements i de **cadàvers**.
- Programa d'higiene i profilaxi** elaborat per un veterinari.

Animals de companyia

Decret legislatiu 2/2008 [21]

- Els propietaris d'animals han de mantenir-los en **bones condicions higienicosanitàries**, de benestar i de seguretat, d'acord amb les característiques de cada espècie.
- La persona posseïdora d'un animal ha de donar-li l'**atenció veterinària bàsica** per garantir-ne la salut.

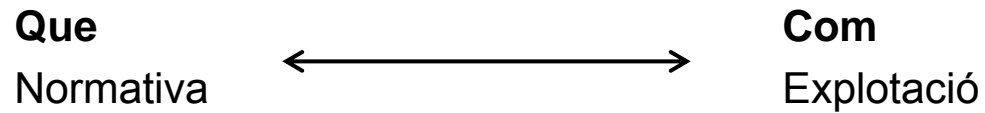
Mercats, Exhibicions, Concursos...

- Emplaçament** i mitjans adients per a la neteja i la desinfecció adients de les instal·lacions.
- Zona d'aïllament sanitari** dels animals i **revisió veterinària**, prèvia a l'admissió.
- Sistemes de **recollida de residus** (femtes, etc.)
- Els animals s'han d'allotjar **separats per espècies**.
- Programa de mesures sanitàries** signat pel veterinari o la veterinària responsable.

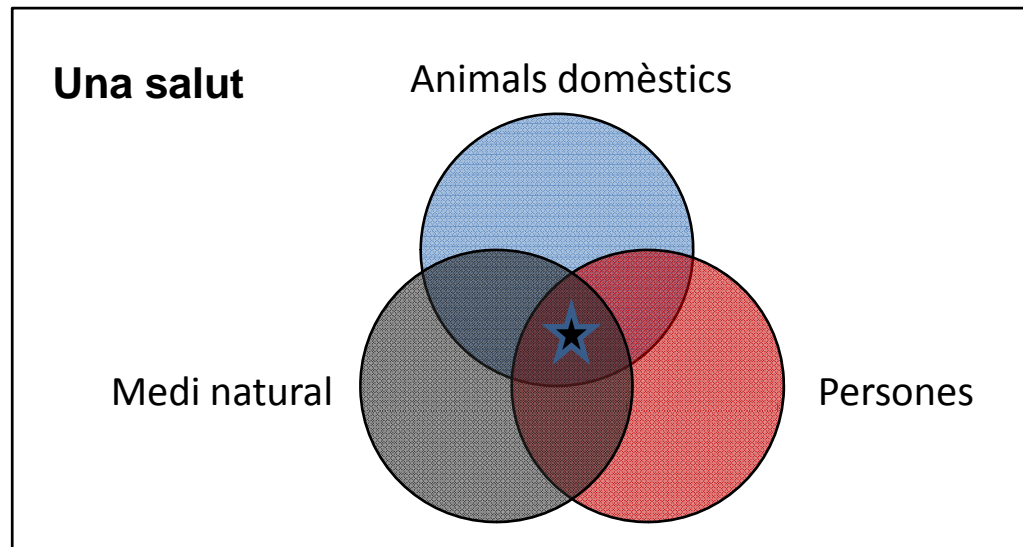
Conclusions

Bioseguretat:

- Aïllament de l'exploració
- Higiene
- Prevenció determinades malalties

Protecció “multidireccional” (benefici mutu)

Recursos

Guies de pràctiques correctes d'higiene per a les explotacions avícoles de ponedores a l'aire lliure i a terra

Guia de pràctiques correctes d'higiene a les explotacions lleteres de bestiar boví

Agència Catalana de Seguretat Alimentària
<http://www.gencat.cat/salut/acsa/>

Guies de pràctiques correctes d'higiene avícoles: producció de carn, ponedores i reproductores

Guia de pràctiques correctes d'higiene per a les explotacions cunícules

<http://www20.gencat.cat/portal/site/OVT>

Guia de pràctiques correctes d'higiene per a les explotacions de bestiar porcí

Referències

- [1] Decret 61/1994, de 22 de febrer, sobre regulació de les explotacions ramaderes.
- [2] Reglament (CE) Núm. 852/2004, relatiu a la higiene dels productes alimentaris.
- [3] Ordre de 7 d'abril de 1994, per la qual es fixen normes d'ordenació de les explotacions porcines, avícoles, cunícoles i bovines.
- [4] Reial decret 324/2000, de 3 de març, pel qual s'estableixen normes bàsiques d'ordenació de les explotacions porcines.
- [5] Reial decret 599/2011, de 29 d'abril, pel qual s'estableixen les bases del pla de vigilància sanitària del bestiar porcí.
- [6] Reial decret 360/2009, de 23 de març, pel qual s'estableixen les bases del programa coordinat de lluita, control i eradicació de la malaltia d'Aujeszky.
- [7] Reial decret 1084/2005, de 16 de setembre, d'ordenació de l'avicultura de carn.
- [8] Reial decret 1547/2004, de 25 de juny, pel qual s'estableixen normes d'ordenació de les explotacions cunícoles.
- [9] Reglament (CE) Núm. 853/2004 del Parlament Europeu i del Consell pel qual s'estableixen normes específiques d'higiene dels aliments d'origen animal
- [10] Reial decret 209/2002, de 22 de febrer, pel qual s'estableixen normes d'ordenació de les explotacions avícoles.
- [11] Reial decret 608/2006, de 19 de maig, pel qual s'estableix i es regula un programa nacional de lluita i control de les malalties de les abelles de la mel.
- [12] Reglament (UE) núm. 206/2010 de la Comissió, de 12 de març de 2010, pel que s'estableixen llistes de tercers països, territoris o bé parts de tercers països o territoris autoritzats a introduir a la Unió Europea determinats animals o carn fresca i els requisits de certificació veterinària.
- [13] Reial decret 804/2011, de 10 de juny, pel qual es regula l'ordenació zootècnica, sanitària i de benestar animal de les explotacions equines i s'estableix el pla sanitari equí.
- [14] Reial decret 1614/2008, de 3 d'octubre, relatiu als requisits zoosanitaris dels animals i dels productes de l'aquicultura, així com a la prevenció i el control de determinades malalties dels animals aquàtics.
- [15] ORDRE de 25 de maig de 1998, sobre ordenació i regulació dels centres de recollida d'esperma.
- [16] Directiva 90/429/CEE del Consell de 26 de juny de 1990 per la qual es fixen les normes de policia sanitària aplicables als intercanvis intracomunitaris i a les importacions d'esperma d'animals de l'espècie porcina.
- [17] Ordre de 7 de juny de 1995, de regulació de les explotacions ramaderes que allotgin espècies cinegètiques.
- [18] Reial decret 1082/2009, de 3 de juliol, pel qual s'estableixen els requisits de sanitat animal per al moviment d'animals d'explotacions cinegètiques, d'aquicultura continental i de nuclis zoològics, així com d'animals de fauna silvestre.
- [19] Ordre APA/2442/2006, de 27 de juliol, per la qual s'estableixen mesures específiques de protecció en relació amb la influència aviària.
- [20] Ordre de 28 de novembre de 1988, de creació del Registre de nuclis zoològics de Catalunya.
- [21] Decret legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de protecció dels animals.
- [22] Decret 83/2012, de 17 de juliol, sobre regulació de certàmens i altres concentracions d'animals vius a Catalunya.

Moltes gràcies

<http://www20.gencat.cat/portal/site/DAR>